

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס'
1026

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
חוקת

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א כי אש יצאה מחשבון

כי אש יצאה מחשבון...
(במדבר כא, כח)

תצא אש ממחשבין ותאכל את שאינן מחשבין.
(בבא בתרא עח, ב)

וכה הם דברי רש"י (שם) על דברי הגמ' הללו: 'כל אחד נכחו מחופתו של חברו - חופתו של קטן מחופתו של חברו הגדול ממנו, עכ"ל. רוצה לומר שיתבעו את האדם בשמים, מדוע לא הגעת לדרגת חבריך הגדול ממך, הרי גם אתה היה בכוחך לעשות כן. וז"ש השי"ס יצא אש ממחשבין, היינו אותם שמחשבין ומנצלים את כל כוחם בלימוד התורה ועבודת ה' - ותאכל את שאינן מחשבין, היינו אותם שלא חישובו את כל כוחם בלימודם ובעבודתם. **וז"ה** מבואר יותר בגמ' (יומא לה, ב): 'תנו רבנן עני ועשיר ורשע באין לדין, לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה - כדוגמת הלל הזקן שלמד תורה מעוני. ולעשיר אומרים לו, מפני מה לא עסקת בתורה - כדוגמת ר"א בן חרסום שהיה עשיר מופלג ואעפ"כ למד תורה. ולרשע אומרים לו, מפני מה לא עסקת בתורה - כדוגמת יוסף הצדיק אשר חרף כל ניסיונותיו התגבר על יצרו. נמצא שהלל מחייב את העניים, ור"א בן חרסום מחייב את העשירים, ויוסף הצדיק מחייב את הרשעים, עת"ד. ושמעתי בזה רמז נפלא בשם רבינו יוסף חיים (הבן איש חי) שביאר הכתוב (משלי יט, כא) 'יעצת ה' היא תקום', 'היא' ראשי תיבות הלל יוסף אליעזר, והיינו שע"י שלושה אלו 'יעצת ה' היא תקום'. הנה כי כן שוב מפורש לפנינו, שעל האדם ללמוד תורה ולעבוד את ה' - בכל תנאי ובכל מצב.

וכמ"ס צוננים על נפש עיפה הם בזה דברי המדרש (על משלי פרק ו, וז"ל: 'אמר רבי ישמעאל, בוא וראה כמה קשה יום הדין... בא לפניו מי שיש בידו מקרא ואין בידו משנה, הקב"ה הופך את פניו ממנו ושריגהינו מתגברים בו ונוטלים אותו ומשליכין אותו לתוכה. בא לפניו מי שיש בידו שני סדרים או שלושה, אז הקב"ה אומר לו בני כל ההלכות למה לא שנית אותם, ואם אומר הקב"ה הניחוהו - מוטב, ואם לאו עושין לו כמידת הראשון וכו'. בא לפניו מי שיש בידו תלמוד (וכל המעלות הנוכרים שם במדרש), הקב"ה אומר לו בני הואיל ונתעסקת בתלמוד, האם צפית במרכבה', ע"י כל דברי המדרש המופלאים. הרי לפנינו שתביעת האדם בלימוד התורה מגיעה עד כדי ידיעת 'מעשה מרכבה'!
וכמה חדים הם בזה דברי תנא דבי אליהו (פרק כה) 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב'. הוי אומר, שאין כאן רק עצה או מעלה יתירה של חסידות, אלא חיוב ממש - 'חייב אדם'!

אלא שעדיין לא תעזוב נפשי לשאול, וכי כיצד ניתן לתבוע מכל אדם להבין 'במעשה מרכבה', או להגיע לדרגת יוסף הצדיק והלל ור"א בן חרסום, ולא עוד אלא שחייב הוא להגיע למעשי אבות העולם אברהם יצחק ויעקב! וז"ל בפשיטות שאין הכוונה בזה שיגיע האדם לדרגתם ממש, אלא שחייב הוא בלימוד תורה ועבודת ה' בכל כוחו בכל תנאי ובכל מצב - כדוגמת הלל ור"א ויוסף הצדיק. ואין גבול וסיג לגודל תביעה זו, שכן היא מגיעה עד לפסגת הרוממות האנושית - כדוגמת אברהם יצחק ויעקב, ובלבד שזה לפי כוחו. וכבר נתבאר לעיל מדברי הרמב"ם, שרק אל דעות אשר יצר את האדם - על כל תכונותיו וכישוריו, הוא זה שיכול למדוד מהו 'כוחו', ועפ"י? נקבע דינו בשמים. וזה מדוקדק היטב בדברי המדרש הנז"ל, שאם אמר הקב"ה 'הניחוהו מוטב', והבן.

ולפי הנראה זהו ההבדל שבין 'דין' - ליתוכחה', והיינו שעל פי 'דין' שוקלים את כל זכויותיו - מול עוונותיו, אך 'בתוכחה' מוסיפים למדוד אותם 'לפי גודלם' (כלשון הרמב"ם) כלומר לפי כוחו של האדם, כדפי'. וזהו עומק דברי המדרש הנודע (ב"ר פ"י צג): 'אבא כהן ברדלא אומר, אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... ק"י כשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד לפי מה שהוא'.

ובזה יאירו דברי רש"י בגמ' (שבת פח, ב), דאיתא התם: 'אמר רבא למימינין בה סמא דחיי, למשמאילים בה סמא דמותא, ופי רש"י שם: 'למימינין - עוסקים בכל כוחם וטרודים לדעת סודה, כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר', עכ"ל. ומכלל זה אתה למד, שהמשמאילים בה טרודים המה בתורה אלא שזה לא בכל כוחם, ועל כן לא זו בלבד שאינם מקבלים שכר אלא ענושים המה בעונש נורא ואיום של 'סמא דמותא'. הנה

דבר העורך

להפוך את הרע לטוב

ויהיה אם נשך הנחש, והביט אל נחש הנחושות וחי' (כא, ח-ט). מבאר בעל התניא זיע"א כל רע ודין בעולם שורשם ומקורם טוב, כי אין רע יורד מלמעלה, אך כשהדברים יורדים ומשתלשלים למטה, נעשה מזה רע ודין גמור. לכן כשרואה אדם שישורים באים עליו, מיד "תחשוב טוב" ששורש היסורים טוב גמור, וזהו 'שהיו מסתכלין כלפי מעלה ומתרפאין', הנחש כפי שהוא למטה הוא רע, אבל כשרואים אותו כפי שהוא בשורשו למעלה, באים לידי הכרה שהכול לטובה, ועל ידי זה "יהיה טוב" שמתהפך הכל לטובה ולברכה בפועל ממש. מבאר הרבי שהדרגה הרוחנית השפיעה על הגשמית, העובדה שהרפואה באה על ידי ראיית נחש, מורה על 'אתהפכא' שהנחש שהמית נהפך להיות מרפא. בגלל שהיו 'משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים', היינו הפיכת היצר הרע לטוב.

ברכת לבת אלון ואבוק
הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סוחקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכוונה יא"באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' ז' תמוז	יום ב' ח' תמוז	יום ג' ט' תמוז	יום ד' י' תמוז	יום ה' יא' תמוז	יום ו' יב' תמוז	שבת תמוז
עלות השחר	4:09	4:10	4:10	4:10	4:11	4:11	4:11
זמן טלית ותפילין	4:17	4:18	4:18	4:18	4:19	4:20	4:20
זריחה - תחילת החמה	5:43	5:44	5:44	5:44	5:45	5:45	5:45
סוף ק"ש לדעת מג"א	8:26	8:26	8:27	8:27	8:27	8:28	8:28
סוף ק"ש להנחיל והג"א	9:09	9:09	9:09	9:09	9:10	9:11	9:11
סוף ברכות ק"ש	10:20	10:20	10:21	10:21	10:21	10:22	10:22
תחילת יום ולילה	12:43	12:43	12:44	12:44	12:44	12:45	12:45
מנחה גזולה	13:20	13:20	13:20	13:20	13:21	13:21	13:21
סוף המנחה	18:39	18:39	18:39	18:39	18:39	18:39	18:39
סקיעה	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51
צאת הכוכבים	20:08	20:08	20:08	20:08	20:08	20:08	20:08

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	חוקת
הפטרה:	ויפתח הגלעדי
כניסת השבת:	19:31
יציאת השבת:	20:22
רבנו תם:	21:18

"ברכת הלכנה"

החל מיום ראשון בערב ו' תמוז.
סוף זמנה יום ראשון י"ג תמוז כל הלילה.

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

העלון טעון גניזה.

אורות הפרשה

הפנת התענוגים

'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (וי, יד). מבאר הרבי איתא במסכת **ברכות** (סג, ב). **ברש"י** אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'. והיכן היא מצויה, באדם שממית עצמו באוהלי תורה. המסירות נפש הראויה לבני תורה היא 'להמית' את כל התענוגים בענייני העולם. אפילו דברים קלי ערך בתענוגי העולם יש בהם את הכוח השלילי להפריע ולמנוע את המסירה והנתינה באוהלה של תורה.

התורה פדם

'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (וי, יד). מבאר בעל **התניא** זיע"א המצוות נמשלו לאיברי הגוף, והתורה לדם. כשם שהדם הוא חיות האיברים, כן התורה, המלמדת את פירוש המצוות ופרטי הלכותיהן, נותנת חיים למצוות, שיהיו כתיקון. זהו "זאת התורה אדם" התורה היא א-ד-ם.

מיקון התפמה והשכל

'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (וי, יד). מבאר הרבי **הרי"צ** התורה היא בציור אדם, הנחלק לראש, גוף ורגל. כשם שאדם חייב להקפיד על ניקיון גופו בכלל ועל שערות ראשו בפרט, שאם לא כן, מתקבצים שם כינים עוקצניות והוא נעשה מאוס על הבריות, כן האדם הלומד תורה חייב להשגיח על עצמו היטב שיהיה נקי בכלל, ועל החכמה בינה דעת שבמוחו בפרט, שלא יתקבצו שם דברים מאוסים של גאוה וכדומה.

אין עסקים

'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (וי, יד). רבי אפרים זלמן מרגליות זיע"א היה עשיר גדול ובעל עסקים רבים, אבל בשעה שעסק בתורה היה מסתגר בחדר לימודו ולא היה נפנה לשום עסק. פעם אחת, בשעת לימודו, הודיעה לו אשתו שסוחרים גדולים באו אליו, ואם לא יפנה אליהם מייד, יפסיד סכום כסף גדול. השיב לה: "אדם כי ימות באוהלי" בשעה שאדם עוסק בתורה, צריך להיות כמו מת לגבי כל ענייני העולם.

מתקיימת בפנים

'זאת התורה אדם כי ימות באהל' (וי, יד). מבאר רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א לכאורה, אם הוא ממית עצמו, איך ובמי מתקיימת התורה, אלא הכוונה היא לחינוך הבנים. מי שממית עצמו ומסכן את נפשו לגדל בניו לתורה, התורה מתקיימת בבניו, כי תורה מחזרת על אכסניה שלה.

לא עלה עול

'אשר אין בה מום, אשר לא עלה עליה עול' (וי, ב). מבאר החוזה **מלובלין** זיע"א אם נמצא אדם מישראל הסבור שאין בו מום, ושהוא כליל השלימות, משמע שלא עלה עליו עול מלכות שמים, ולכן אינו יודע מה רבים מומיו.

פנה ועזרה מטמים

'ונתתם אותה אל אלעזר' (וי, ג). מבאר ה'אור התורה' מצוות פרה אדומה, שנועדה לטהר את הטמא מטומאתו, רומזת לעבודת התשובה. זהו "ונתתם אותה אל אלעזר", כלומר 'אל עזר' הכוח והעזר לעשות תשובה ניתנים מן השמים, כמאמר רז"ל **במסכת שבת** (קד, א) "הבא לטהר מסייעין לו".

חשמור על עצמך

'והייתה לעדת בני ישראל למשמרת' (וי, ט). מבאר הרבי "למשמרת" היינו שמוטל על האדם שישמור על עצמו, כי יתכן שמרוב גודל הטירדה בעסקנות ציבורית ובעבודה של טהרת הזולת מטומאתו, האדם עלול לשכוח את עצמו. לכן יש צורך ב'משמרת' על האדם לזכור שגם אצלו עלול להיות עניין של 'טומאת מתי' חס ושלום, והוא צריך לטהר גם את עצמו באפר פרה.

עשה לך שרף

'ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף, ויעש משה נחש נחושת' (כא, ח-ט). האדמו"ר ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זיע"א דיבר פעם אחת על הסיפור על **רבי מיכל מזלוצ'וב** זיע"א שמכר את התפילין היקרות שלו בעבור אתרוג, ואחר כך כשרעייתו פסלה בכעסה את האתרוג אמר: "תפילין אין לי, גם אתרוג אין לי, אם אכעס, גם שמחה לא תהיה לי", ולא כעס. אמר על כך ה'אמרי חיים' "אילו מספרים לי שרבי מיכל מזלוצ'וב החיה מתים, לא הייתי רואה בזה מעלה כמו הסיפור הזה, המלמד עד כמה שלט על מידותיו שלא לכעוס". וכך פירש את הפסוק "עשה לך שרף ושים אותו על נס" שרף הוא הצדיק, המעניק חמימות לדבקים בו. אמר הקב"ה למשה רבנו: "עשה לך שרף" מנה על בני ישראל מנהיג וצדיק, "ושים אותו על נס", שיהיה במדרגה גבוהה מעשיית מופתים, כי רום מדרגתו יהיה ביכולתו להתגבר על מידותיו.

אורות הכשרות

כי כן עוד ראה מפורשת לפנינו, עד כמה טובעים מהאדם ללמוד תורה ולקיים את מצוותיה 'בכל כוחו'!

ואכן יסוד זה מוכח ומבואר להדיא בגמ' (חגיגה ט, ב) עה"פ ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע, בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו (מלאכי ג, יח): 'היינו צדיק היינו עובד אלוקים, היינו רשע היינו אשר לא עבדו. ופרקיני - אמר ליה עובד ה' ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמירי, (אך) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד. אמר ליה ומשום חד זימנא קריה ליה לא עבדו, אמר ליה איך? (כן). והתמיהה בולטת, וכי בשביל פעם אחת יתהפך דינו של האדם מדרגה של עבד ה' - לדרגה של אינו עבד ה'! ואמנם זה קושיית הגמ' ותירוצה, אך לא טרח הש"ס לתת טעם לדבריו. ועכ"פ עין רואה מכאן, כיצד שוקלין בשמים את 'זכויותיו' של האדם...

בשנים בהם זכיתי ללמוד תורה מפי מו"ר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, זכורני כשלמדנו בגמ' כתובות (מב, ב), הקריא הרב בניגון ובהתלהבות: 'אמר רבא, האי מילתא קשאי בה עשרים ותרתין שנין, ולא איפרק עד דתיב רב יוסף ברישא' (נתמנה רב יוסף לראש הישיבה). אתם שומעים, זעק בהתפעלות! עשרים ושתים שנה שוברים את הראש על קושיא אחת, עד שמוצאים לה תירוץ! ואכן לא אחת שמענו ממנו ביטויים מעין אלו: פעם אמר, 'שנה שלימה עמדתי על הקושיא הזו עד שמצאתי לה תירוץ'. ופעם אחרת אמר, 'עמלתי ששים שעות על התירוץ ואתם אדישים! הנה כי כן לפנינו הגדרה מאלפת אודות מידת 'לפי כוחו' הנדרש מהאדם, כמבואר באורך מאמר זה.

בברכת למה ללמוד ומבורך
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

לשאלת רבים

אולמות האירועים בבאר שבע
עומדים תחת **כשרות רגילה**
למעט אירועים אשר בעלי האירוע
מבקשים השגחה צמודה
"מונפקת תעודה חד פעמית מטעם מחלקת מהדרין"
עם כל פרטי האירוע שהוא בהשגחת מהדרין
השגחת המהדרין היא על כל האירוע ולא על מס' שולחנות בודדות
בברכת יאכלו ענוים וישבעו

"בד"ץ מהדרין"
שע"י הרבנות הראשית באר-שבע
מחלקת כשרות מהדרין
בראשות כב' תמרא דאתרא הרב"ג יהודה דרעי שליט"א

הודעה משמחת

הננו להביא לידיעת בעלי השמחות והאירועים
כי ניתן לקבל בכל האולמות והקייטרינג
אירוע "כשר למהדרין"
מטעם בד"ץ הרבנות באר-שבע

וזאת בהודעה לפחות של 3 ימים לפני האירוע
למפקח הרב דורון חג"ג 054-8196498
שיום לב! רק אירוע הנושא תעודה מיוחדת מטעם בד"ץ ב"ש
ומוצבת בשערי האולם הינו תחת פיקוחינו ואחריותנו.

הבהרה

"אירוע מהדרין" המושגח על ידנו הוא על
כל האירוע ולא על מס' שולחנות בודדות
ואין אנו אחראים על אמירתו למינהם
אלא רק בהצגת תעודה במקום האירוע

בכרכת יאכלו ענוים וישבעו
מחלקת כשרות מהדרין
שע"י הרבנות באר-שבע

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה
לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות בשר וחלב - ד'

האם שיעור החלב המרוכז באבקה נמדד גם במים המהול בה?

נחלקו הפוסקים האחרונים כיצד משערין את החלב המרוכז באבקה: י"א שיש לאמוד גם את המים שנמהל באבקה עד כדי הפיכתו לחלב, כלומר אם יש בכפית אבקה כדי להפוך כוס של מים לחלב אזי צריך ששים כנגד כל המים שבכוס. וי"א שא"צ לשער אלא ששים כנגד האבקה. ולפי הנראה המיקל בזה יש לו על מי לסמוך.

האם תערובת החלב בלחם יש בו משום ביטול איסור לכתחילה?

גם בזה נחלקו הפוסקים: י"א שאין לערב חלב בעיסה אפילו פחות מששים, מפני שהוא מבטל איסור לכתחילה. אך י"א שאין בזה משום ביטול איסור לכתחילה, משום שהוא ביטול היתר והיתר. ועל כן גם בזאת יאמר, שהמיקל בזה יש לו על מי לסמוך.

האם מותר לבטל איסור לכתחילה על ידי גוי?

עכו"ם שביטל האיסור בששים שלא בשליחות ישראל, רבו הפוסקים המתירים, וכ"נ עיקר בדעת השו"ע. ועכ"פ אם נתקיימו בו תרתי לקולא, כגון שהביטול היה היתר בהיתר וגם נעשה ע"י גוי, יש לנו צד גדול להקל בו לדעת רוב הפוסקים ובכללם השו"ע והרמ"א.

האם איסור חלב נכרי כולל גם אבקת חלב?

לדעת רבים מן הפוסקים האחרונים, אין להחמיר באבקת חלב עכו"ם (במקום שאין לחוש לחלב טמא). אך יש המחמירים גם באבקת חלב – כדין חלב עכו"ם. והמחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

האם במקום שאין לחוש לחלב טמא יש להקל בחלב נכרי?

יש אומרים כיון שבוה"ז אין לחוש לחלב טמא, הרי שבטלה גזירת חכמים בחלב עכו"ם. אך י"א דאע"פ שהטעם בטל מ"מ הגזירה לא בטלה לפי שהיתה במנין. ולפי הנראה, יש לחוש לדעת המחמירים במקום האפשר.

האם 'מילתא דעבידא לטעמא' לא בטיל גם כשברור שאינו נו"ט בתבשיל?

גם דברים דעבידי לטעמא כגון תבלינים וכדו', בטלים בששים כל שידוע בבירור שאינן נותנים טעם בקדירה. אבל כל שמורגש בהם הטעם הקדירה אסורה, אע"פ שהיה בקדירה יותר מששים כנגדם.

האם דין זה נוהג בכל דבר המיועד לטעם או רק בתבלין ופלפלן?

דין 'מילתא דעבידא לטעמא', אינו נוהג אלא בתבלין ופלפלן. אבל שומן של איסור או שאר דברים דעבידי לטעמא, בטלים הם בששים כשאר איסורים אע"פ שמורגש טעמם בקדירה.

מה הדין בזה לגבי 'מילתא דעבידא לחזותא'?

מילתא דעבידא לחזותא, כל זמן שחזותו מוכיחה עליו, אינו בטל אפילו באלף.

האם דין זה נוהג גם באיסור בשר וחלב?

דין 'חזותא' אינו נוהג אלא כשהאיסור הוא מחמת עצמו, אבל בשר וחלב שאינם אסורים מצד עצמם בטלים בששים.

האם יש לחוש למראה הלחם או כיתוב באריזה משום מראית העין?

לפי הנראה בדעת רוב הפוסקים, אין לנו לגזור משום מראית העין, וזולת מה שנתבאר בשי"ס להדיא. לפיכך לחם שמעורב בו חלב פחות מששים ונתקיימו בו כל תנאי ההיתר הנו"ל, אין לאוסרו משום מראהו או משום הכיתוב וציור שעי"ג אריזתו.

דבר רבני השכונות

הרה"ג מאיר סויסא שליט"א רב שכונה א'

ומנהל מחלקת "מהדרין" שע"י הרבנות באר שבע

זאת חקת התורה

"זאת חוקת התורה אשר ציווה ה' לאמור" במילים אלה נפתחת פרשת ה'פרה-האדומה' אשר אפרה היה מטהר את מי שנטמא על-ידי מת. מצווה זו היא סמל למצוות שאינן ניתנות להבנה, והיא גם מכללה בקרבה נישגודים: מצד אחד הפרה האדומה מטהרת את הטמאים, ומצד שני היא מטמאת את הטהורים. משום כך מופיעה בראש הפרשה ההדגשה שזו "חוקה", לאמור: "חוקה חקתי גזירה גזרתי, אין לך רשות להרהר אחריה".

שלושה סוגים

כידוע מתחלקות המצוות לשלושה סוגים כלליים וכפי שדוד המלך מכנה אותם בפרק קי"ט בתהילים "אשרי נוצרי עדותי ... "ממשפטיך יראתי .. חוקיך למדני .. ועוד . א) 'משפטים' – אלו הן מצוות שהשכל האנושי עצמו מחייב לקיימן כמו כיבוד אב ואם שהיא מצוה מובנת שהורים שגדלו וטפחו ונתנו לך את כל מחסורך, הרי שאתה חייב לכבדם, ואפילו גוי מבין זאת כמו המעשה המובא בגמ' עם גוי ששמו דמא בן נתניה מאשקלון שבאו אליו חכמי ישראל לקנות אבן יקרה שהיתה חסרה בחשוך הגדול ולא הסכים להעיר את אביו וכידוע, ב) 'עדות' – מצוות שלא היינו מגיעים אליהן בכוחות עצמנו, כמו אכילת מצה בפסח שהיא זכר ליציאת-מצרים, או מצות ציצית שלא היינו מבינים מעצמנו לעשותה אך לאחר שהתורה הסבירה את סיבתה "וראיתם אותה וזכרתם את כל מצוותי" רק אז אנו מבינים את משמעותה . ג) 'חוקים' – אלו הן מצוות שאין להן כל אחיזה בשכל האנושי, כמו איסור בשר וחלב, איסור שעטנו שכל אחד כשלעצמו מותר וכשבאים יחד יש איסור, ולמעלה מזה מצוות פרה-האדומה שעליה נאמר "זאת חוקת התורה ולא זאת חוקת הפרה וכלה" . אף-על-פי שמטבע הדברים נוטה האדם לקיים ביתר שמחה מצוות שהוא מצליח לרדת למשמעותן ולמטרתן, הרי ל'חוקים' יש מעלה גדולה מכיוון אחר: כשיהודי מקיים מצווה שמוגדרת כ'חוקה' על-שכלית, הוא מקיים אותה רק משום שהקב"ה ציווה לעשותה, והוא חש במלוא העוצמה את הקשר שלו עם הקב"ה. במצוות אחרות אין הדבר הזה בא לידי ביטוי מובלט. כשיהודי מקיים, למשל, את מצוות כיבוד אב ואם, הוא עלול שלא לחשוב כלל על הקב"ה, אלא על חובתו האישית כלפי הוריו. הואיל ומצווה זו היא שכלית והגיגית, הוא עלול לקיימה ממניעים הומאניים-אנושיים גרידא, והוא מאבד את ההרגשה שזו מצוות ה'. לעומת זאת, במצווה על-שכלית אין לו שום אפשרות לשכוח את הקב"ה, מאחר שאין שום סיבה אחרת לקיים את המצווה.

התבטלות לה'

לפי זה מסביר הרבי מליובאוויטש מדוע כאשר התורה באה לצוותנו על מצוות פרה אדומה, אין היא אומרת "זאת חוקת הפרה", (כמו "זאת חוקת הפסח" וכדומה), אלא "זאת חוקת התורה". בזאת רומזת לנו התורה, שעלינו ללמוד ממצוות הפרה-האדומה כיצד לקיים את כל מצוות התורה: כשם שאנו מקיימים מצווה זו של פרה אדומה מתוך התבטלות מוחלטת לקב"ה, מבלי לערב בה שיקולים שכליים ומניעים אחרים, כך עלינו לקיים את כל המצוות, גם את אלה המובנות לנו, מתוך הרגשת העובדה שהן מצוות שניתנו לנו על-ידי הקב"ה, וכך נבין למעשה את ההבדל בין כיבוד אב של יהודי ולהבדיל גוי, שיהודי מקיים מצוה זו מתוך השיקול הטהור שכך ציווה הקב"ה.

כתיבה וחקיקה

מוסבר בתורת החסידות, שהביטוי 'חוקה' מתקשר עם 'חקיקה'. יש שתי צורות כלליות של כתיבה: בדיו על הקלף וחקיקה באבן. ההבדל ביניהן הוא, שכאשר אנו כותבים בדיו, יש כאן התחברות של שני דברים זרים - דיו ונייר. לעומת זאת, כשאנו חוקקים אותיות בתוך האבן, אין האותיות דבר זר ונפרד מהאבן, אלא הן חלק ממנה. החקיקה מסמלת אפוא הבעה טהורה ונקייה מכל תוספות ותערובות. כך המצוות שמוגדרות 'חוקים' מבטאות את הקשר הטהור של יהודי עם הקב"ה, קשר שאינו מבוסס על שכל ורגש או כל מניע אנושי אחר. הקב"ה ציווה - והאדם מקיים בשמחה. בזאת מוסר היהודי את עצמו ללא תנאי אל הקב"ה, כשהוא מוכן מראש לקיים את כל אשר יצווה. השכל וההבנה באים בשלב שני, ואילו הבסיס הוא הרצון העליון והשמחה על עצם הזכות למלא את רצון ה' ולהתקשר עמו. שזכה כפי שהרמב"ם כותב שתשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצווה זו עד שחרב הבית בשנייה, והעשירית יעשה המלך המשיח, מהרה ייגלה, אמנן כן יהי רצון" שכאשר עניין הגאולה עולה מיד צריך לעורר אצל יהודי רגשות עמוקים של כמיהה ותשוקה, עד שמיד נושא תפילה: "מהרה ייגלה אמנן כן יהי רצון."

מבשרת לבית אלוף ומבורך

הרב מאיר סויסא

חלות הלב

דברי הרב הדהדו בחלל בית הכנסת הצפתי ועשו רושם עמוק על המתפללים. תיאורו מלאי הצבע של הרב הילכו קסם על המאזינים וסחפו את דמיונם.

הנה הם בבית המקדש, צופים בהקרבת הקרבנות, המכפרת על עונות בני ישראל. וכאן מנורת הזהב הטהורה, שנרותיה מאירים את העולם כולו. ועתה לפניכם השולחן הטהור, ועליו לחם הפנים.

כעת נשבר קולו של הרב וביטא את הגעגועים לבית המקדש החרב. הרב תיאר את צערה של השכינה על הגלות המרה ועל החשכה שירדה לעולם עם שריפת בית אלוקינו. לא שולחן ולא מנורה, לא הקרבנות לחם פנים ולא הדלקת נרות... מעיני השומעים נשקף צער.

בין השומעים היה יהודי שעלה ארצה מפורטוגל, הוא בא ממשפחת אנוסים, וגדל בבית שבו ניסו לשמור אורח חיים יהודי על אף רדיפות האינקוויזיציה. ידיעותיו היו דלות, אך הוא קיים מצוות ברקדנות וביראת שמים תמימה.

הוא שב הביתה מדרשת הרב ולבו בוער. במיוחד נקשר לדברי הרב שעסקו בלחם הפנים. בלבו גמלה החלטה לחדש את המצווה היקרה. הוא פנה מיד אל אשתו וביקש ממנה לאפות בעבורו בערב שבת שתי חלות. הוא הוסיף והדריך אותה כיצד להכין את החלות: עליה להשתמש בקמח סולת נקי בלבד, לנפותו שלוש-עשרה פעמים, ללוש את העיסה בטהרה ולאפות את החלות היטב.

אף שהשניים היו עניים וחסרי כול הצליח האיש להדביק בהתלהבותו גם את רעייתו. "נניח את לחם הפנים לפני ה' ונעשה לו נחת רוח", אמר לה בעיניים בורקות. במאמצים רבים הצליחו לחסוך פרוטה לפרוטה ולקנות קמח מובחר לצורך המצווה.

בערב שבת קודש מיהר היהודי לבית הכנסת ובידיו שתי חלות ריחניות. איש לא היה שם מלבדו. הוא ניגש אל ארון הקודש. פתחו בהתרגשות, נשא את כפיו והתפלל בכל לבו: "ריבוננו של עולם, הרי לך לחם הפנים, ויהיה זה לנחת רוח לפניך!". בהירות הניח את החלות בארון הקודש, סגר את דלתותיו, וחזר לביתו.

כעבור זמן בא השמש לבית הכנסת, להכין את המקום לקראת השבת. כשניגש לארון הקודש הבחין מיד בחלות הטריות. בלי לחשוב פעמיים לקחן לביתו בשמחה. כשתזר היהודי לבדוק מה אירע לחלות, לא ידע את נפשו מרוב שמחה: החלות נעלמו. לא היה לו ספק: די מן השמים אספה אותן. הקרבן שהביא התקבל לרצון.

הוא שב לביתו ובישר בצהלה לאשתו כי בדק בארון הקודש והחלות אכן נלקחו. "אשרי!", ספק את כפיו באושר, "על כך נאמר 'כי לא בזה ענות עני, והלחם התקבל לקרבן בעודו חם!'".

אורות עונג שבת

שרף אצ נחש

יויאמר ה' אל משה עשה לך שרף, ויעש משה נחש נחושת' (כא, ח-ט). מבאר ה'כתב סופר' הנה המפרשים שואלים איך יתכן שהקב"ה אומר למשה 'עשה לך שרף' והוא עושה נחש במקום שרף, אלא החסבר שבני ישראל חטאו בשתיים, בדיבורם נגד ה' ובדיבורם על משה. על הדיבור נגד ה' צריך להיות נחש, בדוגמת הנחש הקדמוני, שהסית נגד ה', ועל שדיבור נגד משה צריך להיות שרף, כמאמר חז"ל **במסכת אבות** (פ"ב) 'ולחישתן לחישת שרף'. ואולם ה' מחל על כבודו והקפיד ביותר על כבודו של משה, וציווה שיעשה שרף, ואילו משה מחל על כבוד עצמו, ואילו על כבוד קונו לא מחל, ועל כן עשה נחש.

הנחש גם נשך וגם מרפא

ויהיה אם נשך הנחש, והביט אל נחש הנחושת וחי' (כא, ח-ט). מבאר ה'דגל מחנה אפרים' לנחש היו שתי סגולות נושך ומרפא. גם תלמיד חכם צריך שיהיו בו שתי המידות האלה, כמו שאמרו חז"ל **במסכת יומא** (כג, א) "תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם". וכן משה רבנו היה כולו חסד ורחמים, אך המופת הראשון שהראה במצרים היה נחש, לרמז שבשעת הצורך הוא עלול לאזור גם את מידת הגבורה.

רפואה על ידי המשפחה

ויהיה אם נשך הנחש, והביט אל נחש הנחושת וחי' (כא, ח-ט). מבאר ה'משך חכמה' ויהיה הוא לשון שמחה. מה ענין השמחה במקרה שנשך הנחש, אלא שה' יתברך אומר אף אם אדם היה חולה מפני סיבה טבעית והיה קרוב למות, הרי אם נשך אותו הנחש והביט אל נחש הנחושת ונרפא. לכן הייתה שמחה לאיש כזה אם נשך אותו הנחש.

בשמים ובארץ ביחד

ויהיה אם נשך הנחש, והביט אל נחש הנחושת וחי' (כא, ח-ט). מבאר רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א רש"י מביא מדברי חז"ל "וכי נחש ממית או מחיה, אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמיים, היו מתרפאים". יהודי צריך תמיד להיות גם בשמים וגם בארץ ביחד, לשאת עיניו לשמיים, אבל לא להימצא שם כל כולו. צריך שיוזכר את השמים אבל לעמוד עם רגליו יציבות על הקרקע.

מגידים שורפים

וישלח ה' את הנחשים השרפים' (כא, ו). מבאר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א רש"י מפרש 'שורפים את האדם בארס שיניהם'. יש מגידי מוסר לקהל ומוכיחים שעושים את מלאכתם שלא לשם שמיים, רק כדי להתגדל או בשביל לגרוף כסף מהקהל. תוכחה כזאת מעוררת את קטרוג הנחש הקדמוני וגורמת מדנים בין ישראל לאביהם שבשמים. עליהם נאמר 'וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים', ששורפים בארס שבפיהם.

בקוצר רוח המתין ליום שישי הבא. שוב אפתה אשתו חלות, והעניין שב ונשנה, לשמחת האיש ואשתו ולשמחת השמש...

בערב שבת הגדול ישב הרב בשעת אחר הצהריים בבית הכנסת והכין את רדשת שבת הגדול. הוא הבחין באיש הפשוט נכנס לבית הכנסת, ניגש אל ארון הקודש ומניח בו שתי חלות!

בעודו מנסה לעכל את פשר המעשה, שמע את תפילתו של האיש ואת דבריו על לחם הפנים. "מה אתה עושה!", הזדעק לעבור.

היהודי נחרד. בתום לב הסביר לרב כי הרעיון נולד בו למשמע דבריו על נחת הרוח הגדולה שעשה לחם הפנים לקב"ה. "לכן החלטתי", הסביר, "לחדש את המצווה ולהקריב מדי ערב שבת שתי חלות, ואין ספק שקרבני מתקבל לרצון".

"שוטה שכמותך!", קטע הרב את דבריו, "וכי סבור אתה שקרבנך עולה השמימא? וכי הקב"ה זקוק ללחם שלך? מן הסתם השמש לוקח את החלות ואוכל אותן בהנאה!".

הרב הוסיף לגעור ביהודי הפשוט, ואף זימן אליו את השמש וזה הודה כי אכן הוא הנוטל בכל ערב שבת את החלות מארון הקודש.

אבל וחפוי ראש שב היהודי אל ביתו. הוא חש שעולמו חרב עליו. לא זו בלבד שלא עשה מצווה, מתברר שעבר עברה חמורה וביזה את הקודש. הוא לא ידע את נפשו מרוב צער.

לא חלף זמן רב ואל בית הכנסת נכנס בצעדים נמרצים אחד מתלמידיו של האר"י. הוא ניגש בבהילות אל הרב, והודיע לו כי בפיו הודעה מאת רבו. "האר"י אמר שעליך להיפרד ממשפחתך, הודיע לרב בארשת פנים חמורה.

"מדוע?!", נחרד הרב, "מה פשעתי?". "מן השמים נגזר עליך כי מחר בשעת הדרשה תלך לעולמך!", אמר לו התלמיד.

הרב מיהר אל האר"י הקדוש, לשאול על פשר הגזרה שניחתה עליו. "ביזית והשפלת יהודי תמים ויקר", אמר לו האר"י. "ידע לך, שמיום שחרב בית המקדש ובטל לחם הפנים, לא הייתה לקב"ה נחת רוח כפי שגרם היהודי הזה. מעשיו התמימים, אף שהיו שגויים, נחשבו כאילו הביא את לחם הפנים ממש. ומאחר שאתה לעגת לו וגרמת להפסקת אותה נחת רוח עילאית, נחתם דינך. אין ביכולתי להמתיק את הגזרה!".

ואכן, למחרת, עוד בטרם נשא הרב את הדרשה, התקיימו דברי האר"י, והרב שבק חיים לכל חי.

לעילוי נשמות
 הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
 בר עליה ז"ל
 והרבנית רחל טריקי ע"ה
 בת סימי ז"ל
 ת. נ. צ. ב. ה.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הודעה חשובה לבעלי שמחה

על פי הוראת הרבנות הראשית לישראל

חל איסור מוחלט להכניס כל מיני קינוחים למינהם

בר מתוקים / בר פירות / עוגות עוגיות / פיצוחים / שתיה חריפה וכד' ללא אישור כשרות חד פעמי מטעם רבנות מוסמכת ובת'אום עם משגיח הכשרות במקום

לפרטים נוספים ניתן לפנות למפקח ברים הרב מיכאל כהן 054-4348736 או למחלקת הכשרות: 08-6204026

כשרות יאכלו שנים ויגשלו מוזלוקת הכשרות

שבת שלום!

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח.

077-9155522